

gevoegd,
en en wat
n waren

in Ethi-
gevalle-
ande dit

ende aan.
nam, ver-
niet veel
denreeks.
en dat de
mij uitge-
den voor
opwaarts-
igd „waar-
ren door
ik geheel
g noodig
men ant-

kt, want
g. Zonder
incident

en.
ir zekere
leer dan
en.

zich zal
ting niet

e dagen.
zij zich
ging. Zij
festigend
e staan.
reuniging

tering hij,
opgraven
en, noch
dus open.
anonen,
ben, om
maar in

kieszings-
gt. Maar
ganisme
och ook
steenen,
moeten
en staat,
et ambt.
kerkbe-
ng komt
oe biedt
nd. Men
u leenen
het in-
ari ont-

ijn broe-
t de ge-
eft mijn
loortleef-
t in uw
atstoken.
om mijn
het der
even op
gemeente
oe wen-
g ik een
broeder,
ef terug
de gave
niet elk
cht, met
e te zoe-
e schaa-
de ander.
en tekst,
everstigd
arbeid,
Kuyper
re over
b, 10 en

der Am-
in „De
r“. Een
z) door
artikel
nd sch

Gheel

van Dr
In allen
ting, het
domine
t blin-
an het
n, 1891,

Dat standpunt is sindsdien, zoover ik weet, niet verlaten.

Betekent dat dan dat de Ethische Vereeniging geen scheidslijnen erkent? In geen deelen. Tusschen ethisch en confessioneel loopt een grens; tusschen ethisch en vrijzinnig ook. Maar nu eischt het ethisch beginsel dat ieder voor zichzelf uitmaakt — zonder eenige controle — aan welke zijde die grens hij wenscht te leven.

Als een pur sang vrijzinnige vroeg: mag ik lid worden van de Eth. Ver.? Dan zou ik antwoorden: natuurlijk, zoo goed als ieder ander, maar ik vrees dat ge er u niet thuis zoudt voelen. Aan een volbloed confessioneel zou ik precies 't zelfde zeggen. Wie van rechts of links wil komen, die kom, maar hij zij zich bewust dat hij een grens overschrijdt. Anders wordt het teleurstelling.

Dat is de geest, waarin de Eth. Ver. is opgericht. En mij is geen enkel feit bekend waar uit blijkt dat men nu iets anders wil. Wanneer het waar is dat een lid der Vereeniging aan een vrijzinnige heeft gezegd dat tusschen vrijzinnig en ethisch eigenlijk geen verschil bestaat, dan zeg ik: lees „loopgraaf“ i.p.v. „verschil“ en de zaak is in orde.

Maar als nu eens de modernen bij tien-, of honderdtallen zich aansloten?

Zou men dan ten einde toe in die houding kunnen volharden?

Allen hebben toch in die Vereeniging gelijke rechten?

En als het dan op een stemming aankwam?

Men opent de mogelijkheid, dat men ten slotte uit eigen huis verdreven wordt.

Zulk werken in de ruimte kan fataal worden.

— Een grootsche onderneming.

Wat reeds lang op de wenslijst voor onze kerken heeft gestaan, is nu tot een begin van vervulling gekomen.

Hoe werd het onder ons niet als een gemis gevoeld, dat wij nog niet hadden een bijbelverklaring, welke stond op de hoogte van den tijd en aan rechtmatige wetenschappelijke eischen voldeed.

Maar thans heeft Prof. Ridderbos van Kampen de verklaring van het eerste deel van Jesaja de wereld ingezonden. Het omvat de hoofdstukken 1 tot 39.

En dit boek staat niet op zichzelf, maar maakt deel uit van een grootsche onderneming.

Uitgever Kok van Kampen vatte het plan op heel de Schrift op deze wijze te doen bewerken. Behalve Prof. Ridderbos geven ook de professoren Aalders, Van Gelderen, Greydanus, Grosbeide en Noordzij zich ertoe, terwijl men voornemens schijnt ook andere Gereformeerde theologen aan te zoeken.

We hebben hier dus met een eerste proeve te doen.

En deze wekt het vertrouwen, dat het plan slagen zal.

Gelijk men weet, heeft ook wijlen Ds J. C. Sikkel iets dergelijks beproefd.

Het is evenwel bij de verklaring van Genesis gebleven.

De opzet was te wijsch.

Hoe gunstig toen ook de tijd voor de uitgave van boeken was, een constructie als waarvoor daarmee de grond werd gelegd, ging de draagkracht te boven.

De uitgave van Kok getuigt al dadelijk van beter inzicht.

Daarom hebben we alle hoop, dat zij ook tot een goed einde zal worden gebracht.

Daarvan zal ongemeene sterkte op ons Gereformeerde leven uitgaan.

Onze predikanten en studenten ontvangen een betrouwbare verklaring.

En — worden de volgende deelen bewerkt gelijk Prof. Ridderbos het deed — dan zullen ontwikkelde gemeentelieden er evenzeer van kunnen profiteren.

Want Prof. Ridderbos geeft zijn verklaring in voor ieder verstaanbare taal. Alleen in voetnoten veroorlooft hij het zich meer wetenschappelijk te spreken. Hierbij zou ik de vraag willen stellen: waarom werd het Hebreuwsche woord daar in Hollandsche lettertypen overgebracht? Was men bevreesd, dat de Hebreuwsche letters het gewone publiek zouden doen schrikken? In dat geval heb ik er vrede mee, want ook anderen dan theologen moeten deze uitgave koopen. Anders zag ik liever Hebreuwsche karakters.

Deze verklaring biedt tegelijk een nieuwe vertaling.

Daarmede zijn we hartelijk ingenomen.

Toen destijds de kwestie van een nieuwe of herziene bijbelvertaling op het agendum van een onzer Synodes voorkwam, hebben wij als onze overtuiging uitgesproken, dat deze niet recht tot stand kon komen zonder bijbelcommentaar.

Een vertaling is op zichzelf reeds een verklaring. De kortste verklaring, die men zich denken kan.

De voorarbeid, welke aan een goede bijbelvertaling moet voorafgaan, is op zichzelf reeds bijbelverklaring.

Pleit er dan niet alles voor, om tegelijk ook dien voorarbeid in zijn meest rijpen vorm in druk vast te leggen?

Ook onze statenvertalers gaven in hun kanttekeningen tegelijk ook een verklaring.

Een vertaling alleen laat altijd onbevredigd. Men wil gaarne van de vertalers rekenschap hebben, waarom ze zoo hebben overgezet en niet anders. Ook dwingt een drukken der verklaring de bewerkers als vanzelf tot een nog nauwkeuriger vertaling.

Daarom begroeten we deze bijbelverklaring te hartelijk.

Er kan op den duur een betere vertaling der Schrift uit groeien.

Of de uitgave van „Tekst en Uitleg“ onder redactie van den Groninger Hoogleraar Van Veldhuizen bevruchtend op dit plan heeft gewerkt, weet ik niet.

Wel bleek, dat die Groninger boekjes er goed ingaan. Zelfs in onze kringen worden gebruikt. Dit kan spoorslag zijn geweest om ook van onze zijde dit te ondernemen.

In ieder geval is de uitgave van Kok geen copie van „Tekst en Uitleg“.

Men krijgt hier niet eerst de geheele vertaling voorop en dan een doorlopende paraphrase van den inhoud.

Doch Prof. Ridderbos behandelt het eerste deel van Jesaja pericoop voor pericoop. Hij geeft dan ook de vertaling pericoopsgewijze en doet die op den voet volgen door de verklaring. Dit vergemakkelijkt het gebruik zeer.

Ook wordt dieper op den zin ingegaan, bij moeilijkheden langer stil gestaan. „Tekst en Uitleg“ gaat gewoonlijk heel vluchtig een bijbelboek door. Dikwijls ontvangt men op plaatsen, waarover men gaarne eenig meer licht ontstoken zou zien, niet de minste voorlichting.

Daarvoor heeft Prof. Ridderbos zich gewacht.

Natuurlijk zal in het gebruik weleens blijken, dat men niet op alle vragen antwoord bekent.

Maar dat gebeurt ten slotte bij iedere commentaar.

Over het geheel echter zal men met bevrediging dit werk gebruiken.

De inzet van deze grootsche onderneming was al bijzonder gelukkig.

Men zou dit boek ook kunnen beschouwen als de kostelijke vrucht van de eenheid in de tweeërlei opleiding.

Hadden we geen dubbele opleiding, een onderneming als deze zou niet zulk een goede kans hebben.

Het dubbel stel hoogleraren werkt in dit opzicht zeker niet in het nadeel onzer kerken.

Want ervaring leerde, dat slechts weinige predikanten met wetenschappelijke aanleg zooveel tijd aan den praktischen arbeid konden ontfangen, om hierin hulp te verleen.

En waar nu de hoogleraren van beide inrichting zoo sterk door hetzelfde beginsel werden gedreven, bracht de tweeërlei opleiding ten deze een vroeger ongedacht profijt.

Nog even willen we een proeve geven van Prof. Ridderbos' verklaring.

Men zal zien, dat hij zich zoo nauw mogelijk bij de Statenvertaling aansluit en ook in de veranderingen haar metalen klank weet te behouden. Ik kies daarvoor Jesaja 1:13—20:

Gaat niet voort, leugenachtige offergave te brengen: eene gruwel-branding is ze. Mij, Nieuwemaansdag en Sabbath, samenkomsten uitroepen — ik verdraag geen goddeloosheid en feestgedrang! Uwe nieuwemaansdagen en uwe hoogtijden haat Mijne ziel, zij liggen op Mij als een last, Ik ben moede ze te dragen! En als gij uwe handen uitbreidt, bedek Ik mijne oogen voor u; ook als gij het gebed vermenigvuldigt, Ik hoor het niet; uwe handen zijn vol bloed.

Wascht u, reinigt u, doet uwe booze daden van voor Mijne oogen weg. Houdt op van kwaad-doen, leert goed-doen; legt u toe op het recht, helpt den verdrukten voort, richt den wees, voert de twistzaak der weduwe.

Komt toch, laat ons samen rechten, zegt de Heere; al waren uwe zonden als scharlakken, zij zullen wit worden als sneeuw; al waren zij rood als karmozijn, als wol zullen zij zijn! Indien gij gewillig zijt en luistert, zult gij het goede des lands eten. Maar indien gij weigert en weder-spanning zijt, zult gij door het zwaard gegeten worden; want de mond des Heeren heeft het gesproken.

HEPP.

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN.

Critiek op de Christelijke vakbeweging.

I.

In dezen tijd van veel onvrede en misnoegen, van toenemende verdeeldheid en onrust op sociaal terrein, is ieder, die met de maatschappelijke vragen in aanraking komt, er op uit de oorzaken van deze verwarring op te sporen, en den weg tot verbetering der niet-rooskleurige toestanden aan te wijzen.

Met dat onderzoek is het socialisme spoedig gered.

Voor dit stelsel is er maar een zondebok, n.l.

het kapitalisme, en aan dat kapitalisme en de kapitalistische productiewijze wijten zij al den jammer, die in de sociale verhoudingen van vroegere en latere tijden gevonden wordt. Het eenige redmiddel is dan ook om of langs parlementairen of langs revolutionairen weg dezen maatschappijvorm omver te stooten, en den nieuwen, waarin het proletariaat van thans de macht in handen heeft, in te voeren.

Aan zulk een algemeenheid maken, maar dan op geheel andere wijze, sommige christenen zich eveneens schuldig. Zij kennen op de vraag, waar de oorzaak ligt, slechts een antwoord, en dat is: alle sociale ellende wortelt in onze zonde, en de weg der redding is de verlossing in Christus, maar met deze algemeene waarheid, die zeer zeker voorop moet gaan, zijn we niet klaar. Wij moeten in ons onderzoek dieper doordringen. Wij hebben op te sporen welke speciale sociale zonden tot dezen jammer geleid hebben, en op maatschappelijk terrein het kwaad aanwijzen, waaruit de onvrede gesproten is.

Ook dat is niet gemakkelijk.

Eenvoudig te zeggen, dat de schuld ligt bij de sociale ongerechtigheid der patroons is even leeg en onwettelijk als de oorzaak van alle verdeeldheid te schuiven op „den onbuigzamen nek der arbeiders“, en wij moeten met deze aanklachten voorzichtig zijn. Het sociale leven is te gecompliceerd dan dat er slechts één oorzaak valt aan te wijzen, en wij verraden niet te verdedigen oppervlakkigheid, indien wij ons laten verleiden om één bepaalde groep menschen in staat van beschuldiging te stellen.

Reeds om die reden is de bewering, die tegenwoordig meer opgeld doet, als zouden de onvrede en verwarring alleen te danken zijn aan de vakbeweging en de sociale actie, geheel bezijden de waarheid, en is het versje, dat indertijd in het geïllustreerde christelijk volksblad een plaats vond, in z'n eenzijdigheid valsch:

De Vakbeweging, zegt gij, bedoelt slecht overleg.

‘t Kan zijn! Alleen maar jammer: ze neemt den

[vrede weg;

Zij moge goed gemeend zijn, als eisch van onzen

[tijd....

Waar ze optreedt komt verdeeldheid, misnoegen,

[onrust, strijd!

Maar, zoo zegt misschien deze en gene, ligt er in dit rijm niet eenige waarheid, en slaat deze poetaster den bal heelmaal mis? Is niet sinds de opkomst der vakverenigingen en der arbeidersorganisaties de strijd verscherpt, en zijn niet door de welbekende solidariteit der arbeiders de conflicten vermenigvuldigd? Vroeger werd van botsingen en woelingen, als thans voorkomen, bijna niet vernomen, en heerschte er onder de werklieden veelal tevredenheid en vrede, maar in dezen tijd van sociale actie is de rust voorgoed weg, en is het voor een patroon bijna ondoenlijk om de harmonie met zijn werkvolk te bewaren.

Deze critiek richt zich ook tegen onze christelijke vakbeweging, en zij slaat in den laatsten tijd aan den eenen aanval na den anderen bloot. Zij wordt beschuldigd van niet vrij te zijn van Mammonisme, en zelfs in strijd met de Heilige Schrift bevonden en deze critiek kan niet stilzwijgend worden voorbijgegaan. Wanneer we zouden doen, alsof er geen wolkje aan de lucht donkerde, zouden we straks door de verpletterende werkelijkheid droef ontnuchterd worden, en daarom moeten we van de in onzen tijd groeiende afkeerigheid van de christelijke vakactie ons ernstig rekenschap geven.

Heeft ze recht van bestaan?

Is ze gegrond?

Op die vragen wil ik eerst in het algemeen een antwoord geven, om vervolgens enkele speciale opmerkingen te maken. Wat de algemeene zijde der zaak aangaat, moet ik beginnen toe te stemmen, dat de vakactie onvoorwaardelijk contrabande is, wanneer ze zich stelt op het standpunt van den klassenstrijd, en dus in de patroons en bezitters de natuurlijke vijanden en onderdrukkers van de arbeiders ziet. Dan toch is haar doelwit geen vrede tusschen deze groepen, maar vijandschap tegen en vernietiging der eersten, en deze sociale actie is tot verderf van ons maatschappelijk leven en kan niets anders dan op een daarvoor zeer onvankelijke bodem haat en verbittering zaaien.

Deze vakbeweging staat schuldig.

Of liever staat mede schuldig.

Wij moeten ons zelfs in onze critiek op het socialisme voor eenzijdigheid wachten, want wanneer alle christenen aan hun roeping hadden beantwoord zou er, om ons eens sterk uit te drukken, voor het socialisme geen plaats zijn, en de kapitalistische invloeden hebben diens vooruitgang verhaast. Mede om die reden verslaat het zijn tien-duizenden. Mede uit die oorzaken wint de moderne vakbeweging gedurig veld, en... deze Marxistische gedachten en overtuigingen zijn voor onze arbeidersbeweging ten vloek.

Maar wij moeten volledig en eerlijk zijn.

Ook de niet-Marxistische organisaties, die dus niet het beginsel van den klassenstrijd huldigen, kunnen verkeerd werken, wanneer zij de verhoudingen, die God in het leven gesteld heeft, uit het oog verliezen, en niet het waarachtig sociaal be-

lang bedoelen. Indien zoowel ter eener als ter anderzijde alleen het voordeel van eigen groep of eigen organisatie gezocht, en het geestelijk motief op zij gedrongen wordt, kunnen de vereenigingen op sociaal terrein veel onrust verwekken, en medewerken dat degenen, wier toenadering tot elkaar een eisch der tijden is, hoe langer hoe verder van elkander verwijderd raken.

Echter, dat ligt niet aan de vakbeweging op zichzelf. Daarvan mag de organisatie als organisatie geen verwijt gemaakt worden, maar van dat euveld draagt of de leiding de schuld, of moet de oorzaak hierin gezocht, dat men den christelijken koers teveel verlaat, en in het materialistische zog zich laat meeslepen.

Doch daarover straks nader.

Nu houdt ons een andere vraag bezig.

Deze vraag: hebben de sociale organisaties niet veel vragen en begeerten opgewekt, die men vroeger niet kende, toen de werkmans tevreden was met hetgeen den patroon goedgeacht hem uit te betalen? Wij ontkennen dit niet, doch is deze ontwaking verkeerd geweest? Was de vrede op maatschappelijk terrein niet dikwerf de gelaten stilte van hen, die ja wel zwegen, maar wier ziel schreeide tot God over 't onrecht van het verkorte loon, dat hun werd aangedaan? Bestond de tevredenheid niet menigmaal in het zich onderworpen schikken in toestanden, waarin men, omdat men en financieel en numeriek de mindere was, geen verandering kon teweegbrengen? Mochten deze toestanden bestendig, en kon deze valsche vrede gehandhaafd worden?

Immers neen!

Ook in dit opzicht geldt het „wee den gerusten“, en dan moeten wij God danken, dat Hij ook ons volk uit die rust van velerlei onrecht heeft opgeschrikt, en tot die „opstanding“ der arbeidersbeweging, en met name de christelijke heeft willen gebruiken.

Hierin zie ik een vrucht van onze christelijke sociale actie, en een patroon, die naar recht en gerechtigheid streeft zal zich hierover niet beklagen. Hij is trouwens voor de organisatie zijner arbeiders niet bang. Hij erkent, indien hij al, als christen in den mensch den beeldtrager Gods eert, dat degenen, die voor hem arbeiden, hun rechten en met anderen samen hun gemeenschappelijke belangen hebben, en hij billijkt het volkomen, dat zij de handen ineens slaan om elkaar te steunen in den socialen strijd. Zulk een beweging, mits in goede banen geleid, bevordert zelfs den socialen vrede. Wanneer ieder der arbeiders op zichzelf blijft staan, en elk zijn eigen eischen doet gelden, is er bijna geen overleg mogelijk, en kan er bij deze geschillen van arbitrage moeilijk sprake zijn, maar is er een organisatie, dan kan de patroon met onderhandelen, en bereikt hij door die gemeenschap den enkeling, die niet alleen voor zijn individueel belang opkomt, maar met de anderen sociaal meeleeft.

Schuilt dan in de vakbeweging geen enkel gevaar? Zeker wel, en we zouden het toejuichen als zij niet noodig was, en met haar de patroonsorganisaties konden verdwijnen. Iedere vereeniging op sociaal terrein getuigt van den onvrede, die in deze wereld heerscht, en van het onrecht, dat gepleegd wordt, en de toestanden moesten zóó zijn, dat elke werkgever aan zijn werklieden ten volle gaf wat recht was, zoodat er geen sociale actie noodig was, en alle arbeiders zóó getrouw en met arbeidsvreugde hun taak verrichtten, dat er niets te klagen viel.

Zoo moest het zijn!

Kenden we maar de patriarchale verhouding tusschen Boaz en zijn maaiers!... maar zoo is het niet. Van dat ideaal zijn we ver en ver verwijderd. In de sociale verhoudingen schittert niet de glans van den vrede, maar donkert de schaduw van de disharmonie, en... nu zijn er organisaties noodig. Ze komen als vanzelf op. Wij kunnen ze om nog iets te bereiken niet missen, en ja, als men zich aan weerszijden vereenigt, dan is er gevaar, dat deze twee groepen scherp tegenover elkaar komen te staan, en de meeningen botsen.

Daarom moeten onze sociale organisaties zoo voorzichtig zijn, en zich voor alle dingen kanten tegen het streven van het socialisme. Neen, haar is de oorzaak der verwarring niet te wijten, maar zij kunnen wel, zij het dan onbewust, mee doen om den onvrede te... verscherpen. Indien zij, wat we niet hopen, het geestelijke uit het oog verliezen en zich laten verleiden om mee te zingen in „het koor van velerlei begeeren“, werken zij schadelijk en verloochenen zij haar christelijk karakter. Alleen wanneer zij haar weg naar 's Heeren Wet en Getuigenis richten en eerst vragen naar Zijn koninkrijk en gerechtigheid, zullen zij tot een zegen zijn.

Daarom is de taak van haar leiders moeilijk.

Den rechten weg te wijzen is niet gemakkelijk. Dien te vinden is nog moeilijker, en in plaats van uit de hoogte op deze sociale actie neer te zien, zullen wij allen haar steunen, en met haar medewerken tot redding en behoud van het maatschappelijk leven. Patroons- en werkliedenorganisaties, industrieelen en vakvereenigingen moeten elkander veel meer ontmoeten, en dan is er op de vraag: waarmede zullen deze in de verwarring

onzer dagen haar pad zuiver houden? voor beide slechts één antwoord: als zij dat houden naar Gods Woord.

Geschiedt dat?

Kan onze christelijke vakactie in de praktijk den toets doorstaan? Rust de critiek, die in onze dagen geoeft wordt, op goeden grond?

Daarover een volgende maal.

K. D.

ZENDING EN EVANGELISATIE.

J. W. GUNNING. †

Hij is maar 36 jaar geworden.

Met rijke gaven was hij van zijn God versierd, gaven van hoofd en hart. Met zijn scherp verstand doorzag hij de dingen; hij kende de menschen, en wist altijd de noodige krachten aan zich te verbinden; daarbij was hij doortastend in zijn handelen; met volle energie wierp hij zich op de kwesties, hij vatte aan en zette door en volhardde tot het einde. En bij dit alles had hij een hart, zoo ruim, en warm, een gemoed zoo teeder en godvruchtig, als maar zelden bij een man van zulke groote gaven gevonden wordt.

En nu is hij maar 36 jaar geworden. In enkele minuten tijds was dat zoo heerlijke leven afgesneden.

Oorspronkelijk wenkte hem als doel het ingenieurschap; daarom studeerde hij aan de Technische Hoogeschool te Delft. En zijn doel werd bereikt. Zijn ideaal was dit evenwel niet. De zending had al spoedig de volle liefde van zijn hart. En wel dat deel van den arbeid, dat de Engelschen Home Base hebben genoemd, dus het werk achter de vuurlinie, de bearbeiding van de gemeente Gods, om haar in staat te stellen haar roeping te volbrengen. Hij begreep de noodzakelijkheid van het opvoeden der kerk tot haar taak; daarom moest kennis van dit werk Gods haar worden bijgebracht.

Zoo werd de Zendingstudie-Raad geboren, die in het moederland leiding moet geven aan deze opvoeding; allerwegen werden zendingstudie-kringen gevormd; zendingstudie-boeken werden samengesteld en uitgegeven met de bijpassende leidraden; en met name te Lunteren werden de jaarlijksche zendingstudie-conferenties gehouden, twee, drie en meerdere achter elkaar. En van dit alles was J. W. Gunning de drijfkracht, de ziel.

Dat andere arbeid ook nog zijn aandacht vroeg, spreekt bij zulk een werkzaam geest vanzelf. Zoo ijverde hij voor een nieuwe school te Utrecht, was hij lid van het college van diakenen enz. En op alles, wat hem werd toevertrouwd, wierp hij zich met kracht.

Voor al de Herv. Zending verliest noemeloos veel in hem. Hij was, zooals wij menschen zeggen, onmisbaar. Dit reeds stemt ons weemoedig. Wij woenen met de weenenden; het verlies der zendingsgenootschappen is ook ons verlies.

Uit het voorgaande blijkt echter, dat hij ook de zendingstudie in onze kringen heeft bevorderd. Steeds was hij erop uit samenwerking op dit terrein tot stand te brengen tusschen Gereformeerden. Her vormden en Lutherschen. Hij kende dan geen onderscheid. Zijn werken was niet voor een bepaalde kerk, maar voor het Koninkrijk Gods.

Hoe het nu verder gaan moet, ook met de samenwerking? Gunning had het volle vertrouwen van de Gereformeerden. Hij zou alles doen om te voorkomen, dat er door het eenzijdig optreden van een spreker wrijving ontstond. Soms, een enkele maal, werd wel eens door iemand een minder vriendelijke toon tegen de Gereformeerden aangeslagen; maar daar had Gunning veel verdriet van, en hij rustte niet, voordat de steen des aanstoots was weggenomen. Op hem was toepasselijk het woord van Jezus: „Zalig zijn de vreedzamen, want zij zullen Gods kinderen genaamd worden“.

Zijn plotseling heengaan kon wel eens droeve gevolgen hebben voor deze samenwerking. Moge echter zijn nagedachtenis ook hierin tot zegening zijn, dat aan beide zijden worde in het oog gehouden het ideaal, dat Gunning nastreefde, om elkander te waardeeren en lief te hebben, en zoo saam te arbeiden aan de opvoeding van 's Heeren volk tot een zendingsvolk.

De Vader aller vertroosting is zij de zwaar beproefde weduwe en haar kleine kinderen genadig. En Hij ontferme zich ook over de zwaar bezochte zendingssactie. Wij weten wel, dat menschen niet onmisbaar zijn, zelfs de voortreffelijke Jan Willem Gunning niet; maar zij nemen zooveel mee in het graf, en laten ons als verweesd achter.

Sta dan als met letters van vuur het woord van onzen Heiland ons diep in het hart gedrukt: „Ziet, Ik ben met ulieden al de dagen tot de voleinding der wereld“.

J. D. WIELENGA.

PERS-SCHOUW.

Hemelvaart.

Zij vroegen, waarom ik naar boven tuur,
Daar 'k U, een stipje, zag verdwijnen,
Ik dacht, Gij zoudt de wolk doorschijnen,
Als een fel vuur.

En toen 'hân stiller licht beneden kwam,
Heeft 't langs mijn oogen niet geblonken.
Ik stond in aandacht weggeloken...
Toen zag 'k hun witte vlam.

Nu weet ik, dat Gij zit ten troon
En van mij spreekt bij Uwen Vader.
O, wat komt nu mijn hart Hem nader!
Mijn broeder is Zijn Zoon!

Want nu ik deel heb aan Uw bloed,
Uw dood, Uw leven,
Nu kan Hij U niets geven,
Dat Gij niet met mij deelen moet.

Wat deert mij dan de korte dag,
Dat Gij zijt weggenomen?
Zij zeggen, dat Gij weer zult komen,
Zooals 'k U zag.

't Is maar een weinig donkerheid,
'k Zie reeds der wolken randen
Van goud en zilver branden,
Wij Gij er achter zijt.

Straks, plotseling, rijst Uw gezicht,
En ik zal met U blinken,
Mij overzinken,
De stroomvloed van Uw licht.

Aldus Willem de Mérode in het Christelijk-letterkundig tijdschrift „Opgang“, dat zich voorspoedig ontwikkelt.

Bekeering van allen?

Steeds werken er nog secten ook onder onze menschen, die de bekeering van allen in uitzicht stellen. „De Waarheidsvriend“ herinnert:

Iemand vraagt ons, of Jesaja 11:9 zegt, dat tenslotte alle menschen bekeerd zullen worden: want de aarde zal vol van kennis des Heeren zijn, gelijk de wateren den bodem der zee bedekken. Die vrager meent, dat ook gereformeerde dominé's daar wel eens aanleiding toe geven, om deze gedachten te koesteren.

Wij willen hiervan dit zeggen: Jesaja is een profet; een ziener; iemand die met een eeuwigheidsoog de dingen mag zien, door den Heere daartoe geroepen, afgezonderd, gezalfd, bekwaam gemaakt. Bij eeuwigheidslicht ziet hij de dingen veel verder en veel heerlijker dan de gewone mensch. Hij ziet Bethlehem, hij ziet Golgotha; 't is of hij er bij staat om te aanschouwen alles wat er gebeurt en zóó teekent hij ons dan de dingen. Zoo ziet hij ook het eind aller dingen, en hij ziet het Rijk des vredes; waar de wolf met het lam verkeert; hij ziet den nieuwen hemel en de nieuwe aarde, waarop gerechtigheid wonen zal en hij ziet dan de eindoverwinning van het Sion Gods in Jezus Christus; hij ziet, dat God zal zijn alles in allen.

Heel Sion zal dus zalig worden; het Sion van de Oude en het Sion van de Nieuwe Bedeeing; heel het geestelijk Israël dat door den Heiligen Geest Gode geheiligd is; de 144000, zijnde de duizend (het volle getal) uit de 12 stammen des Ouden Verbonds en de duizend (het volle getal) uit de 12 stammen van het Nieuwe Verbond.

Wat heerlijk verschoot voor degenen die God vreezen. Gods Raad zal volvoerd, Zijn werk volkomen zijn. Temidden van het heden, dat zoo donker is, moet die heerlijke toekomst des Heeren Gods kinderen wenken en bemoedigen.

Maar die niet in Christus zijn of in Hem niet hun schuldovernemenden Borg leeren kennen, moeten het hooren, dat Hij Zijn haten zal verstrooien en Zijne vijanden zal uitwerpen in de buitenste duisternis. Art. 37 van onze Nederlandsche Geloofsbelijdenis geeft daarvan nader bericht in aansluiting aan Gods Woord. Lees dat artikel maar (en al de artikelen van onze belijdenis; ze zijn zoo duidelijk, zoo mooi!)

Catechisatieverzuim.

Over deze kwaal in ons kerkelijk leven schrijft Dr Dijk in de „Geref. Kb. voor 's-Gravenhage“:

Mag ik hier eens enkele dingen noemen, die waarlijk verbetering behoeven? In de eerste plaats dit, dat dikwerf de catechisatie wijken moet voor andere belangen. De jongens moeten naar een ambachtsschool, of naar een vakcursus, of naar een handelscursus, en de meisjes hebben ook allerlei lessen, die op zichzelf uitnemend zijn, maar... de catechisatie komt pas in de tweede plaats. Eerst denkt men om het maatschappelijke, en dan om het geestelijke. Eerst wordt gezorgd voor een goede positie, en als er dan tijd is, krijgt ook het onderwijs in de waarheid Gods nog een beurt, en... zoo speelt men met de eeuwige belangen. Wat haat het den mensch, zoo hij de geheele wereld wint, en lijdt schade aan zijn ziel? Waarom wordt het onderricht in de belijdenis zoo dikwerf achtergesteld bij onderricht in teekenen en typen, in boekhouden en handelscorrespondentie? En die vragen gelden ook het bezoek ter catechisatie. Dat kan en moet veel getrouwer zijn. Doch men blijft om de minste reden weg. Ik sta wel eens verbaasd over de menigte van oorzaken en verontschuldgingen, die gebruikt worden om het verzuim goed te praten. Jongens moeten veel overwerken, of hebben een vergadering, of worden door studie verhinderd, of kunnen uit de zaak niet gemist worden, en meisjes moeten boodschappen doen, of thuis oppassen, of hebben ook al last van studiedrukke, en zoo zou ik kunnen doorgaan. Voegt men daarbij allerlei uitvoeringen en concerten en feestavonden, die vaak op Maandag of Dinsdagavond vallen, en... men heeft een heele lijst van „wettige“ oorzaken, die aanwezigheid onmogelijk maken. Nu spreek ik natuurlijk in 't algemeen. Er doen zich telkens individuele gevallen voor; waarin absentie